

Smaa Meddelelser.

Ulykkestilfælde i Mergelgrave. Det er bekjendt nok, at der rundt omkring i Landets talrige Mergelgrave idelig finder Ulykkestilfælde Sted, hvoraf ganske vist en Del foranlediges ved Uforsigtighed fra de Paagjældendes egen Side, navnlig ved uforsigtig Badning, men hvoraf dog ogsaa en stor Del hidrører fra den uforsvarlige Ligegyldighed, hvormed man lader aabne Mergelgrave med bratte Sider ligge uden mindste Rækværk op til befærdede Stier. Hvor ofte der end i Aviserne klages herover, er der dog endnu ikke gjort det Mindste for at afhjælpe denne uforsvarlige Mangel — til Dels vistnok, fordi man almindelig betragter disse Tilfælde som mere eller mindre enestaaende, saa at der ikke synes at være tilstrækkelig Grund til af Hensyn til dem at paalægge Besidderne den Byrde at lade Mergelgravene omgjerde.

Fra Exam. jur. N. S. Nicolaysen, Herredsfuldægtig i Skive, har Redaktionen imidlertid nu modtaget en «statistisk Oversigt over de i Danmark i Aarene 1871—73 i Mergelgrave forulykkede Personer sammenholdt med Beretningerne om Redningsvæsenets Virksomhed for samme Tidsrum», som Forf. har udarbejdet paa Grundlag af Meddelelser fra Retsbetjentene i næsten alle Landets Jurisdiktioner, idet der kun mangler Oplysninger fra 4 (Amager Birk, Odense By, Kjær Herred i Aalborg Amt og Hammerum Herred i Ringkjøbing Amt). Af denne Oversigt fremgaar det nu, at det paaklagede Onde er af langt større Omfang, end man almindelig antager, idet der endog omkommer Flere i vore Mergelgrave end ved Skibbrud i de danske Farvande. Det kunde derfor vel fortjene Overvejelse, om ikke Staten, der aarlig udgiver betydelige Summer for at forhindre Drukning ved Skibbrud, nok kunde

paalægge Ejerne af Mergelgrave at bringe et lille Offer for at skaane de mange Menneskeliv, især da jo Mergelgravene ere saa værdifulde Besiddelser, at de nok kunne sætte Ejerne i Stand til at bære nogle Udgifter til «Redningsforanstaltninger». I saa Henseende minder Forf. om Forehammers Ord: «Det vilde føre mig altfor vidt, hvis jeg paa dette Sted vilde skildre den Indflydelse, som Mergelen har haft paa Landets Produktion og Handel. Ikkun det tør jeg anføre her, at hverken Guld- eller Sølvbjærgværker, selv ikke de langt indflydelsesrigere Jærnværker kunde have ytret en Virkning paa Landets Velstand, der kan sammenlignes med Mergelens. Vi behøve derfor sandelig ikke at beklage os over, at de ædle og de fleste uædle Metaller ere os nægtede, da den over hele Landet udbredte Mergel opvejer dem alle.» Da vi af Hensyn til Pladsen ikke se os i Stand til at optage hele den statistiske Oversigt in extenso, men maa indskrænke os til at meddele den sammen- dragne Opgjørelse for Amterne, skulle vi forudskikke den Oplysning, at der i de nævnte tre Aar er forefaldet Ulykkestilfælde i ikke mindre end 48 af de 116 Jurisdiktioner, fra hvilke der haves Oplysning. Selvmord ere selvfølgelig ikke medregnede; endvidere omfatter Fortegnelsen ikke de Ulykkestilfælde, der ere forekomne i Tørvegrave, Vandhuller, Kalkbrud o. Lign. Af saadanne Tilfælde noterer Forf. ikke mindre end 17.

	De Forulykkedes Antal.	Deraf			Omkomne ved	
		Mænd.	Kvinder.	Børn.	Drukning.	Gravens Sammenstyrtning.
Kjøbenhavns Amt	6	4	"	2	5	1
Frederiksborg —	1	1	"	"	"	1
Holbæk —	4	1	1	2	4	"
Sorø —	11	10	"	1	10	1
Præste —	4	1	2	1	4	"
Lateris . . .	26	17	3	6	23	3

	De Forulykkedes Antal.	Deraf			Omkomne ved	
		Mænd.	Kvinder.	Børn.	Drukning.	Gravenes Sammenstyrning.
Transport . . .	26	17	3	6	23	3
Bornholm	2	"	"	2	2	"
Odense Amt	3	1	"	2	3	"
Svendborg Amt	3	"	1	2	3	"
Lolland-Falster	11	3	2	6	10	1
Aalborg Amt	2	"	1	1	2	"
Hjørring —	9	2	"	7	9	"
Thisted —	5	4	1	"	5	"
Viborg —	20	9	4	7	20	"
Aarhus —	5	5	"	"	5	"
Randers —	6	4	1	1	4	2
Ribe —	10	6	"	4	10	"
Ringkjøb. —	8	2	"	6	6	2
Vejle —	22	9	6	7	22	"
Summa . . .	132	62	19	51	124	8

Efter de af Indenrigsministeriet udgivne Beretninger om Redningsvæsenets Virksomhed for det tilsvarende Tidsrum, hvori faldt Stormflodsorkanen d. 13 Novbr. 1872, var:

	Strandin- gernes Antal.	Reddede ved Raket- apparater og Redningsbaad.	De Omkom- nes Antal.
i Finansaaret 1870—71 . .	103	140	21
— — — 1871—72 . .	128	112	33
— — — 1872—73 . .	248	141	68
	479	393	122

Maatte disse statistiske Data bidrage til, at Mergelgravene og overhovedet alle lignende aabentstaaende Vandinger i en nær Fremtid blive hegnede, vilde mangt et Hjem og mangen en Familie fritages for den bitre, knugende Selvbefredelse, der

ligger i det gamle Ordsprog: «Det er for silde at kaste Brønden til, naar Barnet er druknet.»

En Indbydelse til Aktietegning af 1746. Som bekjendt spillede Parykkerne i forrige og forforrige Aarhundrede overalt en stor Rolle og ikke den mindste i Danmark. Parykmagerens Antal var derfor ogsaa betydeligt. I Kjøbenhavn fandtes foruden en stor Mængde Haarskærere i Aaret 1727 af Parykmagermestere 40, hvilket Tal i 1743 var steget til 69, i 1756 til 75; i 1760 fandtes 74 Mestere, som beskæftigede tilsammen 52 Svende og 80 Drengene; i 1790 84 Mestere, 25 Svende og 92 Drengene. Da dette Haandværk saaledes spillede en betydelig Rolle, fulgte det af sig selv, at det blev undergivet Lavstvangen, og i Lavsartiklerne indførtes udtrykkeligt en Artikel som forbød for Fremtiden al Indførsel af Parykker fra Udlandet. Dog havde Lavel nogen Konkurrence, idet Glückstadts Tugthus blandt Andet lod Fangerne beskæftiges med Parykarbejder, dog forarbejdedes her kun de saakaldte uldne Parykker. Da Parykker vare meget almindeligt brugte, men dog maatte henregnes til Luxusgjenstande, var det en ikke i og for sig uhenigtsmæssig Skat, som paalagdes dem; men den var fordelt paa en meget uretfærdig Maade, idet Forordningen af 22 September 1710 for Danmark og af 21 Februar 1711 for Norge paabød, at enhver Rangsperson af sin Paryk skulde svare 4 Rdl. i aarlig Skat, og alle Andre hver 3 Rdl.

Der var aabenbart den Gang Noget at gjøre i Parykmageriet. Dette synes ogsaa at være gaaet op for en kjøbenhavnsk Borger ved Navn Kilian Drubin, som den 17 November 1746 udstedte, hvad han kaldte en «*Intimations-Plan*», det vil sige en Indbydelse til Aktietegning «paa en Fabriques 6 aarige Etablissement.» Intimations-Planen søgte at lokke Publikum til Deltagelse ved følgende Betragtninger: «Kilian Drubin, Borger og Parykmager, intimerer for det patriotiske Publico, saavel her udi Residencestaden Kjøbenhavn, som udi Stabelstaden Helsingør, samt Provinzien Sjælland! Een Imitation til en honorabel Parykfabrikkes fuldkomne Etablissement, og dets frugtbringende Propagation! Som ei alleneste i sig selv bliver Ære